

Beslutningsgrunnlag for sylfidetormose *Sphagnum venustum* Flatberg

Bakgrunnsinformasjon

Sylfidetormose vokser på fattig jordvassmyr i nordboreal vegetasjonssone. På den eneste kjente lokaliteten i Norge (Steinkjer) vokser den sammen med glasstормose *Sphagnum angermanicum*. Ellers forekommer arten i Labrador og Quebec i østlige Canada.

Arten vokser på fattig myr og er knyttet til NiN-typen åpen jordvannsmyr, fattig (V1).

Arten er ikke kjent med sporofytter og spredning over lengre distanser er trolig problematisk.

Status

Arten har status sterkt truet (EN) i Norsk rødliste for arter 2015.

Arten forekommer på Henningvola i Steinkjer, Trøndelag. Arten bør ettersøkes på potensielle voksesteder sør for Saltfjellet. Arten ble nybeskrevet i 2008 og funnet ny for Norge så sent som i 2011

Påvirkningsfaktorer

Artsdatabankens liste over påvirkningsfaktorer er benyttet. Følgende påvirkningsfaktorer er viktige for arten:

	Påvirkningsfaktor	Utdypende beskrivelse	Tidsrom	Omfang	Styrke
Påvirkningsfaktor 1	Tilfeldig mortalitet	Dette kan eksempelvis være flom eller lange episoder med tørke	Pågående	Hele populasjonen (> 90%)	Ukjent
Påvirkningsfaktor 2	Påvirkning på habitat	Veibygging eller hyttebygging	Fremtidig	Ukjent	Ukjent

Mål og nullalternativ

Målet for arten er å forbedre rødlistekategorien på Norsk rødliste for arter fra dagens kritisk truet (CR) til sterkt truet (EN) innen 2035. For å nå målet må følgende delmål oppfylles:

Mål for arten	Populasjonsegenskap	Målsetting per 2035 (hva må til)	Nullalternativ per 2035
Delmål 1	Antall reproduserende individer	>250	Stabilt antall individer
Delmål 2	Forekomstareal	>40km ²	Stabilt forekomstareal

Antall individer	70
Antall lokaliteter	1
% europeisk bestand	>50%
% verdens bestand	5-25%

Kunnskapshull

Kunnskapen om artens utbredelse er mangelfull.

Prosjekter som vil dekke kunnskapshull hos arten:

Prosjekt	Navn	Kategori	Beskrivelse	Innhold
Prosjekt 1	Finne nye forekomster	Artens utbredelse	For å etablere bedre kunnskap om artens utbredelse bør arten ettersøkes på potensielle voksesteder, dette må baseres på eksisterende kunnskap. Dette vil gi kunnskap for å gi bedre estimat av artens populasjonsstørrelse og forekomstareal som er de to viktigste parameterne for å løfte arten til en lavere truetetskategori på rødlista.	Arbeidet vil bestå i å besøke lokaliteter som vurderes som potensielle voksesteder innen og i tilgrensende områder til dagens kjente utbredelse.

Aktuelle tiltak

For å nå delmålene vil følgende tiltak bidra i positiv retning. Tiltakene er beskrevet. Siden det ikke foreslås tiltakspakke på grunn av manglende kunnskap/måloppnåelse, er ikke tiltakskostnader beregnet, men vi har gjort anslag for hva de kan være for tiltak 2.

Tiltak	Navn	Beskrivelse	Påvirkningsfaktor	Varighet av tiltak	Nåverdi av tiltakskostnad
Tiltak 1	Overvåking	For å sette inn spesifikke tiltak må kunnskapen om prosessene som påvirker populasjonen kartlegges, deretter kan en foreslå tiltak som er med å sikre populasjonen og eventuelt sørge for forbedring for populasjonen. Aktuelle tiltak vil f.eks. kunne være: transplantering av arten til nærliggende områder eller områdevern. Overvåkingen bør foregå to ganger årlig (vår og høst) og en bør estimere populasjonsstørrelsen ved hvert besøk.	2	Kontinuerlig	Ikke beregnet
Tiltak 2	Sikre lokaliteten mot nedbygging	Hindre at området arten befinner seg bygges ned.	2	Engangs	Trolig lave til middels*

*Det mangler gode anslag for kostnader ved å sikre areal mot nedbygging fordi vi ikke vet nok om hvilke arealer det er snakk om og/eller fordi vi ikke kan beregne alternativkostnaden uten å gå nærmere inn på arealbruken. I dette tilfellet er det snakk om et begrenset areal, og det ligger til grunn for vår vurdering.

Aktuelle tiltak

Det er ikke nok kunnskap om hvilke tiltak som vil bedre forholdene for denne arten

Samlet vurdering og anbefalte tiltak

Kunnskapen er ikke god nok til at det er mulig å vurdere relevante tiltak for å nå målet for sylfidetormose med over 50 prosent sannsynlighet.

De identifisert virkemidlene vil bidra i positiv retning for bevaring av arten, men kan ikke tallfestes. Kunnskapen om utbredelse er god. Sylfidetormose har vært aktivt ettersøkt på noen potensielle lokaliteter i nærheten av den kjente lokaliteten og ved revisjon av herbariemateriale av assosierte arter, men uten å avdekke nye lokaliteter. Mørketallet er satt til 10 i Norsk rødliste for arter.

Arten er påvirket av tilfeldig mortalitet og nedbygging til hytter og veger som fører til ødeleggelse eller endringer av voksestedet. Forekomsten på Henningvola i Steinkjer er ikke omfattet av eksisterende verneområder og sikring av denne lokaliteten anbefales.

Ny kunnskap vil være essensielt for å gi et grunnlag for å foreslå relevante og målretta tiltak. En må undersøke prosessene som påvirker eksisterende lokalitet for arten og prøve å finne arten på nye potensielle lokaliteter. Dette kan alene føre til måloppnåelse og vil gi bedre data for fremtidig rødlistevurdering.

Aktuelle virkemidler

Det er ikke foreslått tiltakspakke. Virkemidler i tabellen under er aktuelle for å følge opp kunnskapshull og/eller tiltak (se hoveddokument for beskrivelse av virkemidler).

Nr	Virkemiddel	Tiltak	Beskrivelse	Bidrag til måloppnåelse
11.1	Områdevern NML §§34-39.	2	Sikring av lokaliteten: Aktuelt for dagens kjente lokaliteter. Arealet er av begrenset størrelse.	Hovedvirkemiddel. Virkemiddelet vil gi en sterk sikring av kjente lokaliteter og vil kunne gi synergier med andre arter med samme habitatkrav.
11.2.2	Utvelgelse som prioritert art NML §23 med økologisk funksjonsområde NML § 24.	2	En prioritering vil beskytte alle forekomstene av arten, også hittil ukjente forekomster. Det er aktuelt å gi de kjente lokaliteten beskyttelse i form av økologisk funksjonsområde.	Hovedvirkemiddel. Virkemiddelet vil sikre alle individer og voksestedet, og sikre at nødvendige tiltak kan bli gjennomført. Økologisk funksjonsområde bør følge en prioritering fordi det er vanskelig å beskytte denne arten uten å tenke beskyttelse av hele leveområdet.
11.9	Privatretslige virkemidler.	2	Sikring av lokaliteten: Tinglyst avtale med grunneiere av kjent lokalitet. Arealet er av begrenset størrelse. Det forutsettes at grunneier vil være interessert i en frivillig avtale som begrenser bruken. Avtalen mellom myndighet og grunneier vil måtte tinglyses og inngås for en fastlagt periode.	Hovedvirkemiddel inntil vi får bedre kunnskap om arten.
12.2.2	Ny budsjettpost. Tiltak til bevaring av truet natur.	1	Midler til innhenting av ny kunnskap (overvåking av bestandsutvikling).	Hovedvirkemiddel

Samlet vurdering og beskrivelse av virkemiddelpakke

Det er ikke foreslått tiltaks og tiltakspakke med mer enn 50% måloppnåelse (fra EN til CR innen 2035).

De identifisert virkemidlene vil bidra i positiv retning for bevaring av sylfidetormose, men kan ikke tallfestes. Kunnskapen om utbredelse er god, men mørketallet er noe høyt. Virkemiddelet prioritert art (Nml §§ 23 og 24) kunne vært et aktuelt virkemiddel ettersom kunnskapen om utbredelse er vurdert som god, men mørketall og usikkerhet rundt påvirkningsfaktorer gjør at dette virkemiddelet først kan godt brukes etter når ny kunnskap er innhentet.

Arten er funnet kun på en lokalitet på Henningvola i Steinkjer (Trøndelag). Sikring av denne lokaliteten, er vurdert som helt avgjørende for å hindre en forverring av tilstanden. Det foreslås derfor at man inngår en privatrettslig avtale med grunneier om midlertidig sikring av området (dersom lokaliteten ikke fanges opp av det frivillige skogvernet), mens kunnskapsinnhenting pågår (virkemiddel 11.9, tiltak 1). Hvis ny kunnskap tilsier at det er behov for å iverksette tiltak og virkemidler for å nå målsettingen, må en komme tilbake til en slik vurdering.

Virkemiddelet miljøforvaltningens driftspost vil kunne dekke inn kostnader i forbindelse med nødvendig kunnskapsinnhenting (både tiltak 1 og prosjekt 1).

Anbefalt virkemiddelpakke

Dette er anbefalte virkemidler knyttet til foreslåtte tiltak eller prosjekt med måloppnåelse under 50%.

Nr	Virkemiddel
11.9	Privatrettslige virkemidler
12.2.2	Ny budsjettpost. Tiltak til bevaring av truet natur.

Sannsynlighet for måloppnåelse	Ukjent.
--------------------------------	---------

Kostnader	Trolig lave til middels. Kostnad av tiltak 1 er ikke beregnet.
-----------	--

Anbefalte prosjekter

Prosjekter som vil dekke identifiserte kunnskapshull hos arten/naturtypen

Prosjekt	Virkemiddel nr.	Virkemiddel
1	12.2.2	Ny budsjettpost. Tiltak til bevaring av truet natur (Artens utbredelse)